

บทที่ 3

กฎหมาย มาตรการทางกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด ค่าสินไหมทดแทนทางด้านจิตใจแก่ผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

3.1 กฎหมายต่างประเทศ

3.1.1 ประเทศอังกฤษ

1) การเยียวยาผู้เสียหายทางจิตใจในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ

เป็นระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์กฎหมายละเมิดของอังกฤษจึงไม่มีบทบัญญัติกฎหมายไว้เป็นหลักเกณฑ์โดยทั่วไป แต่เดิมนั้นประเทศอังกฤษจะกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจให้ผู้เสียหายในความผิดฐานละเมิดเป็นเฉพาะกรณีไป จึงต้องมีการกระทำทางกายภาพต่อร่างกายให้ร่างกายได้รับความเสียหายเสียก่อน เช่น ผู้เสียหายถูกทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บและอาการบาดเจ็บดังกล่าวทำให้ผู้เสียหายเกิดอาการทางจิตเวชที่เป็นผลโดยตรงมาจากการกระทำ ความผิดดังกล่าวนี้ อาจกล่าวได้ว่าความเสียหายทางกายทำให้เกิดความเสียหายต่อจิตใจควบคู่กัน ซึ่งหากไม่มีอาการบาดเจ็บทางร่างกายเป็นตัวตั้งต้นแล้วศาลอังกฤษใช้ดุลพินิจในการไม่กำหนดค่าเสียหายต่อจิตใจแก่ผู้เสียหายและผู้กระทำผิดก็ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายต่อจิตใจแก่ผู้เสียหายเช่นกัน ดังเช่น ตัวอย่างคดี *Reily V. Merseyside Regional Authority*, คดี *Victorian Railway Commissioners V. Coultas* เป็นต้น จากคำพิพากษาของศาลอังกฤษในคดีดังกล่าวศาลตัดสินให้การกระทำความผิดหรือการกระทำละเมิดของผู้กระทำผิดจะต้องทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายแก่ร่างกายหรือได้รับบาดเจ็บต่อร่างกายก่อนจึงจะสามารถเรียกค่าเสียหายทางจิตใจได้เท่านั้น

ภายหลังมีกฎหมายที่บัญญัติในส่วนของการคุ้มครองการล่วงละเมิดทางเพศเป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ *The Protection from Harassment Act 1997* เป็นพระราชบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองการกระทำที่เกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ หรือ โดยแต่เดิมนั้นเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้จัดการกับการสะกดรอยตามซึ่งเป็นการตีความหมายโดยกว้างเพราะเป็นการกระทำของผู้กระทำผิดที่มีความหลากหลายในการกระทำ โดยทำให้เกิดความหวาดระแวง เกิดความกลัวและตื่นตระหนกแก่เหยื่อหรือผู้เสียหาย ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ครอบคลุมไปถึงการกระทำที่

เกี่ยวกับความผิดทางเพศไม่ว่าจะเป็นการกระทำต่อร่างกายหรือจิตใจโดยไม่มีเงื่อนไขต้องได้รับบาดเจ็บทางร่างกายอีกด้วย

ตัวอย่างคดีที่ศาลอังกฤษตัดสินให้จำเลยต้องชดเชยค่าเสียหายทางจิตใจแก่โจทก์ เช่น คดี *McLoughlin v. O'Brien* เป็นคดีแรกที่ศาลตัดสินให้จำเลยต้องรับผิดชอบสำหรับค่าเสียหายทางจิตใจ แม้ผู้เสียหายจะมีได้อยู่ในเหตุการณ์กระทำผิดของจำเลยก็ตาม การกระทำของจำเลยเป็นผลพวงทำให้ผู้เสียหายต้องต้องรักษาพักฟื้นสภาพจิตใจและไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่ต้องอยู่ในเหตุการณ์การกระทำผิดของจำเลยเท่านั้น

แม้ศาลอังกฤษจะยอมให้ชดเชยค่าเสียหายทางจิตใจ แต่วางเงื่อนไขไว้หลายประการเพื่อป้องกันการที่ผู้เสียหายจะขอชดเชยค่าเสียหายที่มากจนเกินไป (Flood gate) โดยนำหลักเกณฑ์ที่เรียกว่า control mechanisms ในคดีข้างต้นมาใช้ ดังนี้

(1) พิจารณาผู้ที่ได้รับความเสียหายทางจิตใจ

(1.1) ผู้เสียหายโดยตรง (Primary Victim) คือผู้เสียหายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำโดยตรงและอาจได้รับความเสียหายต่อร่างกาย หรือถูกทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อตนเอง โดยเป็นการอธิบายเพื่อเพิ่มขอบเขตการเป็นผู้เสียหายอย่างกว้างมากขึ้นเพราะว่าผู้เสียหายไม่จำเป็นจะต้องได้รับความเสียหายต่อร่างกาย เพียงแต่ทำให้เกิดความกลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อตนเองก็เพียงพอแล้ว เช่น คดี *Page v. Smith* เป็นคดีที่โจทก์อยู่ในเหตุการณ์อุบัติเหตุทางรถยนต์ซึ่งเกิดจากความประมาทเลินเล่อของจำเลย โดยโจทก์เคยเป็น โรคทางจิตเวชที่เรียกว่า “Chronic Fatigue Syndrome” (CFS) หรือภาวะเพลียเรื้อรังในอดีต แม้โจทก์จะมีได้เป็นผู้ประสบอุบัติเหตุดังกล่าวก็ตามและมีได้รับบาดเจ็บทางร่างกายแต่อย่างใด ศาลอังกฤษได้ตัดสินให้จำเลยต้องรับผิดชอบค่าเสียหายทางจิตใจแก่โจทก์เสมือนว่าจำเลยได้กระทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บต่อร่างกาย เนื่องจากโจทก์ได้ตกอยู่ในขอบเขตของอันตรายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของจำเลย หรือ Zone of Danger ดังนั้นการที่โจทก์เกิดความกลัวว่าจะเกิดอันตรายแก่ตนเองทำให้เกิดโรคประจำตัวซึ่งเป็นอาการเจ็บป่วยทางจิตใจของตนเองขึ้น ก็สามารถอยู่ในกลุ่มของผู้เสียหายโดยตรงในคดีดังกล่าวได้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับบาดเจ็บทางร่างกายแต่อย่างใด อาจกล่าวได้ว่าการเป็นผู้เสียหายโดยตรงนั้นอาจเป็นผู้เสียหายที่เผชิญกับเหตุการณ์กระทำละเมิดของจำเลยด้วยตนเอง และได้รับผลตามมาคือความเสียหายต่อจิตใจ

(1.2) ผู้เสียหายโดยอ้อม หรือผู้เห็นเหตุการณ์ (Secondary Victim) คือผู้เสียหายที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุการณ์การกระทำผิดนั้น โดยการเห็นเหตุการณ์และเห็นว่าเหยื่อรายแรกได้รับบาดเจ็บ หรือกลัวการบาดเจ็บของเหยื่อรายแรก

(2) พิจารณาความใกล้ชิดของผู้เสียหายกับเหตุละเมิดนั้น

(3) พิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นว่ามีเหตุผลตามกฎหมายหรือไม่

ส่วนการประเมินค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ ศาลจะใช้ดุลพินิจในการกำหนดจำนวนค่าเสียหายเพราะเป็นการยากที่จะประเมินจำนวนค่าเสียหายที่แน่นอนโดยศาลจะพิจารณาหลักฐานต่าง ๆ ประกอบพฤติการณ์แห่งคดี เช่น ลักษณะแห่งความเสียหาย ระดับของความเจ็บปวดและทุกข์ทรมาน ระยะเวลาในการรักษา หรือความสามารถของผู้เสียหายที่จะใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขเพียงใด

แต่ก็มีคดีที่ศาลอังกฤษมิได้ตัดสินให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายทางจิตใจ เช่น คดี *Reily V. Mereyside Regional Authority* เป็นคดีที่จำเลยไปเยี่ยมหลานที่โรงพยาบาล แต่ติดอยู่ในลิฟต์โดยสารเนื่องจากความบกพร่องทางโรงพยาบาลที่ไม่ใส่ใจและบริการช้า พบว่าจำเลยเป็นโรคกลัวที่แคบและโรคนอนไม่หลับเป็นเหตุให้เกิดอาการดังกล่าวขึ้น ศาลปฏิเสธให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายทางจิตใจแก่โจทก์เนื่องจากอาการดังกล่าวของโจทก์มิใช่ความเสียหายทางจิตใจตามกฎหมาย

สำหรับการประเมินความเสียหายของศาลประเทศอังกฤษสำหรับความเสียหายต่อจิตใจหรือความเสียหายอันมิใช่ตัวเงิน ศาลจะพิจารณากำหนดให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทางจิตใจเฉพาะกรณีที่เป็นความเสียหายที่เกิดจากการเจ็บป่วยทางจิตใจอย่างแท้จริงประกอบการพิจารณาพยานหลักฐานอื่น ๆ เช่น รูปแบบความเสียหายเป็นอย่างไร ระดับของความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมานเป็นอย่างไร หรือระยะเวลาการเยียวยารักษาเป็นอย่างไร เป็นต้น อีกทั้งศาลอังกฤษยังกำหนดค่านิยามของคำว่า “ค่าเสียหายต่อจิตใจ” ว่าความเสียหายที่ทำให้กระทบกระเทือนต่อประสาท และกระทบไปยังจิตใจ เป็นผลให้เกิดอาการทางจิตเวช หากเป็นความเสียหายทางจิตใจในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งเป็นเพียงความรู้สึกหรืออารมณ์ เช่น ความเศร้าเสียใจ ความทุกข์ใจ เป็นต้น ศาลจะปฏิเสธไม่ให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายทางจิตใจ¹ ทั้งนี้ จะมีคณะกรรมการที่คอยแนะนำแนวทางในการกำหนดระดับค่าเสียหายที่จะชดเชยแก่ผู้เสียหาย ได้แก่ *The Judicial Studies Board Guidelines (JSB Guidelines)*² โดยมีหน้าที่ดูว่าระดับของความร้ายแรงของการกระทำความคิดที่ผู้เสียหายได้รับนั้นมีมากน้อยเพียงใด มีอาการความรุนแรงหรือผลกระทบจะต้องเข้าพบแพทย์หรือจิตเวชมากน้อยแค่ไหน รวมถึงการกระทำความคิดดังกล่าวนี้ผู้เสียหายได้รับผลกระทบต่อการใช้ชีวิตมากเพียงใดหรือไม่ โดยกำหนดระดับความรุนแรงและจำนวนค่าเสียหายสำหรับความเสียหายทางด้านจิตใจไว้เป็นมาตรฐาน ดังนี้

¹ จักรินทร์ โกเมศ. (2554). *ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายทางจิตใจตามกฎหมายลักษณะละเมิด*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

² Lady Chief Justice's Office. (2004). *The Judicial Studies Board Guidelines* (7 edition). UK: Lady Chief Justice's Office.

(1) ระดับความรุนแรงทางด้านความเสียหายต่อจิตใจเป็นระดับที่รุนแรงมากที่สุด กล่าวคือผู้เสียหายมีอาการต้องเข้าพบแพทย์หรือจิตเวช และอาจทำให้ไม่สามารถทำงานได้หรือใช้ชีวิตตามปกติสุขไม่ได้เลย ต้องเข้ารับการรักษาทันทีและอาจหายจากอาการได้ยาก

กำหนดให้ผู้เสียหายได้รับค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน 30,000 ถึง 63,000 ปอนด์ (ประมาณ 1,340,000 ถึง 2,800,000 บาท)

(2) ระดับความรุนแรงทางด้านความเสียหายต่อจิตใจเป็นระดับที่รุนแรงมาก กล่าวคือ เป็นระดับที่มีความรุนแรงใกล้เคียงกับข้อ 1 แต่อาการหรือความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับนั้นมีสภาพที่ดีกว่า

กำหนดให้ผู้เสียหายได้รับค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน 10,500 ถึง 30,000 ปอนด์ (ประมาณ 468,000 ถึง 1,330,000 บาท)

(3) ระดับความรุนแรงทางด้านความเสียหายต่อจิตใจเป็นระดับที่รุนแรงปานกลาง กล่าวคือ ผู้เสียหายได้รับผลกระทบจากความเสียหายต่อร่างกายหรือจิตใจปานกลาง อาจส่งผลกระทบต่อความเสียหายในด้านการงานหรือส่งผลกระทบต่อให้ต้องเข้ารับการรักษาทางจิตเวชอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยผู้เสียหายสามารถฟื้นฟูอาการความเสียหายต่อสภาพจิตใจในอนาคตได้

กำหนดให้ผู้เสียหายได้รับค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน 3,250 ถึง 10,500 ปอนด์ (ประมาณ 1,340,000 ถึง 2,800,000 บาท)

(4) ระดับความรุนแรงทางด้านความเสียหายต่อจิตใจเป็นระดับที่รุนแรงน้อย กล่าวคือ เป็นระดับความเสียหายที่มีผลกระทบเป็นการชั่วคราวไม่มีผลกระทบเป็นการถาวร เช่น อาการนอนไม่หลับ เครียดหรือมีอาการปวดหัวทั่วไป เป็นต้น ทำให้ผู้เสียหายไม่สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติสุขในช่วงหนึ่งแต่ยังสามารถกลับมาใช้ชีวิตปกติสุขในอนาคตได้

กำหนดให้ผู้เสียหายได้รับค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน 800 ถึง 3,250 ปอนด์ (ประมาณ 35,000 ถึง 145,000 บาท)

การกำหนดระดับความรุนแรงของความเสียหายทางด้านจิตใจว่ามีระดับความรุนแรงเกิดขึ้นต่อผู้เสียหายมากน้อยเพียงใด เพื่อให้เป็นแนวทางแก่ศาลในการกำหนดสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย โดยผู้เสียหายมีหน้าที่ในการพิสูจน์ว่าตนได้รับความเสียหายและเกิดความรุนแรงเกิดขึ้นกับตนเองมากน้อยเพียงใดให้ศาลเห็น เพื่อให้ศาลสามารถกำหนดค่าสินไหมทดแทนได้อย่างไม่กว้างขวางและมีขอบเขตในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนว่ามีจำนวนเงินขึ้นต่ำจำนวนเท่าใด และมีจำนวนเงินที่ผู้เสียหายจะได้มากที่สุดนั้นจำนวนเท่าใด

3.1.2 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ มีกฎหมายที่กำหนดความรับผิดของผู้กระทำความผิดทางด้านละเมิดโดยทั่วไปไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 823 วรรคหนึ่ง³ กำหนดว่าบุคคลใดทำอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือกระทบสิทธิอื่นใดของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะต้องรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหายให้แก่อีกฝ่ายสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการนั้น เปรียบเสมือนเป็นกฎหมายละเมิดของประเทศไทยที่ผู้เสียหายจะต้องมีการพิสูจน์ว่าตนเองได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดของผู้กระทำ เช่นเดียวกับกฎหมายละเมิดของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่มีได้กำหนดค่าเสียหายจากการละเมิดทางด้านจิตใจไว้เป็นการเฉพาะ แต่หากได้กล่าวลงไปในความหมายรวมเดียวกับคำว่า “อนามัย” ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 823 วรรคหนึ่ง ทำให้ศาลในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีสามารถกำหนดค่าสินไหมทดแทนทางด้านจิตใจแก่ผู้เสียหายในความผิดฐานละเมิดได้ โดยคำว่า “อนามัย” ในความหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีตามมาตรา 823 วรรคหนึ่ง ได้หมายความถึงความเสียหายทางด้านร่างกายและจิตใจ⁴ ซึ่งถือเป็นค่าเสียหายอันมีอาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ อีกทั้งการชดเชยความเสียหายในความผิดฐานละเมิดของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีหลักแนวคิดที่ว่าเพื่อให้ผู้เสียหายสามารถกลับคืนสู่สถานะเดิมได้มากที่สุดเสมือนมิได้มีการกระทำละเมิดเกิดขึ้น แต่เมื่อพิจารณาถึงความเสียหายอันมิใช่ตัวเงิน เช่น ความเสียหายต่อจิตใจนั้นยากแก่การเยียวยาให้ผู้เสียหายสามารถกลับคืนสู่สถานะเดิมได้ อย่างไรก็ดี กฎหมายก็ยังกำหนดทิศทางการชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายให้ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมและได้สัดส่วนกับความเสียหายที่ตนได้รับ

ในส่วนการเรียกค่าสินไหมทดแทนทางด้านจิตใจของผู้เสียหายในความผิดฐานละเมิดนั้น กฎหมายศาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดให้ผู้เสียหายสามารถเรียกค่าเสียหายต่อจิตใจในผลจากการกระทำละเมิดของผู้เสียหายได้หากเป็นความเสียหายที่เป็นรูปแบบการเจ็บป่วยทางด้านจิตใจและมีกฎหมายยอมรับ โดยยังมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้วินิจฉัยว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการถูกระทำความผิด เหมือนกับกฎหมายประเทศไทยที่กำหนดการพิสูจน์ตกเป็นอยู่กับ

³ Section 823. [Liability in damages] (1) A person who, intentionally or negligently, unlawfully injures the life, limb, health, freedom, property or some other right of another person is liable to provide compensation to the other party for the damage arising therefrom.

⁴ ประชुर กันโพราะ. (2554). *ความรับผิดทางละเมิดในความเสียหายทางจิตใจที่เกิดกับผู้ได้รับความเสียหายลำดับสอง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หน้า 120-135.

โจทก์ในการกำหนดให้ผู้เสียหายจะต้องมีภาระการพิสูจน์ต่อศาลให้ศาลเห็นว่าตนได้รับความเสียหายต่ออนามัยซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการละเมิดของผู้กระทำความผิด หากไม่ใช่ผลโดยตรงจากการกระทำความผิดแล้วศาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะปฏิเสธความรับผิดชอบให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องชดเชยค่าเสียหายดังกล่าวทันที ซึ่งความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับจะต้องเป็นความเสียหายทางด้านร่างกายและความเสียหายทางด้านจิตใจประกอบกัน ดังนั้นกล่าวได้ว่าการเรียกค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายในความเสียหายต่อจิตใจของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะต้องเป็นความเสียหายต่อจิตใจที่เป็นผลมาจากความเสียหายทางด้านร่างกายประกอบให้ศาลเห็นอย่างชัดเจน เช่น การให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญมานำสืบต่อศาลว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายทางด้านจิตใจหรือการนำความเห็นแพทย์ว่าผู้เสียหายเป็นผู้ป่วยจากโรคทางจิตเวชซึ่งมีผลกระทบมาจากความผิดในละเมิดเป็นต้น อีกทั้งความเสียหายต่อจิตใจดังกล่าวนี้ผู้เสียหายจะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นได้อีกว่าเป็นความเสียหายต่อจิตใจที่มีลักษณะร้ายแรงที่สามารถเกิดได้กับบุคคลโดยทั่วไป และไม่เกิดเฉพาะกับบุคคลที่มีความอ่อนไหวทางอารมณ์ง่ายหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะราย⁵

ในส่วนการกำหนดค่าเสียหายในความเสียหายอื่นอันมิใช่ตัวเงินของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีหลักการกำหนดตารางอัตราความรุนแรงเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศไว้โดยเฉพาะกฎหมายกำหนดค่าสินไหมทดแทนทางด้านร่างกายและจิตใจรวมกันโดยเรียกว่าค่าชดเชยสำหรับความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมานในกรณีที่ถูกรบกวนจะให้ค่าชดเชยที่เป็นจำนวนเงินที่ค่อนข้างสูงเพราะมองว่าเป็นโทษที่ร้ายแรงและส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้เสียหายในระยะยาว โดยกำหนดตารางอัตราความรุนแรงเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศให้ผู้กระทำความผิดจะต้องจ่ายค่าชดเชยตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจน⁶ ดังนี้

1) การข่มขืนกระทำชำเราต่อผู้เยาว์ที่กำลังตั้งท้องด้วยความทารุณโหดร้ายเป็นจำนวนหลายครั้งกฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้เสียหายเป็นเงินจำนวน 100,000 ยูโร (หรือประมาณ 3,870,000 บาท)

2) การใช้ความรุนแรงทางเพศหลายครั้ง โดยมีนิสัยทารุณโหดร้าย กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้เสียหายเป็นเงินจำนวน 51,000 ยูโร (หรือประมาณ 1,970,000 บาท)

⁵ สุนันทา จันทร์แก้ว. (2566). *ค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางด้านจิตใจ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://drive.google.com/file/d/1Y1cLKpzXMGMh7I7_LiYxZK3XNeeQjASf/view?fbclid=IwAR3o9-9eFzKk8riLaQ5T8uX3VZpoR72T4UTiPmy6stnLsosX-TPuyxC_mml. [2566, 12 ตุลาคม].

⁶ Koerperverletzung.com. (2023). *Schmerzensgeld bei einer Vergewaltigung: Entschädigung für sexuelle Übergriffe*. (Online). Available: <https://www.koerperverletzung.com/schmerzensgeld-vergewaltigung/#tabelle>. [2023, September 23].

3) การข่มขืนผู้เยาว์ ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจการปกครอง กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้เสียหายเป็นเงินจำนวน 50,000 ยูโร (หรือประมาณ 1,930,000 บาท)

4) การข่มขืนกระทำชำเรา ทำให้มีการตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ของผู้เสียหาย กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้เสียหายเป็นเงินจำนวน 20,000 ยูโร (หรือประมาณ 775,000 บาท)

5) เพื่อนร่วมงานของสามีพยายามข่มขืนกระทำชำเรา กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียหายจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้เสียหายเป็นเงินจำนวน 5,000 ยูโร (หรือประมาณ 193,000 บาท)

ผู้เสียหายจะต้องเข้ารับการตรวจทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลเพื่อขอเอกสารหลักฐานไปใช้อ้างอิงความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อศาลรวมถึงเอกสารเกี่ยวกับใบแจ้งความต่อตำรวจด้วย ซึ่งในการประเมินค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายสำหรับความเสียหายอันมิใช่ตัวเงินให้มีมาตรฐานไปในแนวทางเดียวกัน และเป็นแนวทางในการพิจารณาจำนวนค่าความเสียหายอันมิใช่ตัวเงินในอนาคตต่อไป

3.1.3 สาธารณรัฐอินเดีย

เป็นประเทศที่มีระบบกฎหมายแบบ Common Law มีระบบดั้งเดิมมาจากประเทศอังกฤษ เมื่อมีคำพิพากษาของศาลสูงสุดจะถือว่าต้องผูกพันในคำพิพากษากับทุกศาลในอาณาเขตของสาธารณรัฐอินเดีย⁷ ในส่วนการกระทำความคิดเกี่ยวกับเพศของสาธารณรัฐอินเดียมีคดีในดังกล่าวอยู่เป็นจำนวนมากและพบว่ามีผู้เสียหายจากการถูกกระทำความคิดเป็นอันดับต้นๆของโลก ทำให้ต้องมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อลดอาชญากรรมทางเพศดังกล่าวขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มโทษสำหรับการกระทำผิด การปรับให้โทษที่ผู้กระทำความคิดได้รับ โดยคำนวณค่าปรับให้สอดคล้องกับค่ารักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพของเหยื่อ โดยหากศาลมีคำตัดสินให้เพิ่มเติมค่าปรับที่กำหนดไว้ ให้ผู้กระทำผิดต้องจ่ายส่วนต่างดังกล่าวให้กับผู้เสียหายอีกด้วย อีกทั้งหากมีการกระทำผิดที่มีพฤติการณ์ความรุนแรงในส่วนนี้ก็ยังคงไว้ซึ่งโทษประหารสำหรับการกระทำผิดนั้น⁸

นอกจากโทษที่ผู้กระทำความคิดจะต้องได้รับตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ในส่วนการช่วยเหลือเยียวยาผู้ถูกระทำทางอาญามีหน่วยงานที่เรียกว่าสำนักงานบริการทางกฎหมายแห่งชาติ (The National Legal Service Authority: NALSA) ของสาธารณรัฐอินเดีย (ก่อตั้งตามกฎหมายที่ชื่อว่า

⁷ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2560). *บทสรุปรายงานการศึกษาดูงานต่างประเทศ ณ สาธารณรัฐอินเดีย ไอล์แลนด์ และสหราชอาณาจักร*. เอกสารส่วนบุคคลในการอบรมหลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 4, โดยวิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. หน้า 3.

⁸ สิริรุ่ง สินตะคุ และปวีณี ไพรทอง. (2564). การศึกษาการนำโทษประหารชีวิตมาปรับใช้กับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา, *วารสารวิจัยวิชาการ*, 4 (2) (เมษายน – มิถุนายน 2564).

Legal Service Authorities Act, 1987 ซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่าคนทั่วไปโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายสำหรับการให้คำปรึกษา) อีกทั้งยังมีหน่วยงานภายใต้โครงการให้ความช่วยเหลือในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่หญิงหรือผู้รอดชีวิตที่ตกเป็นเหยื่อจากการกระทำความผิดทางเพศหรืออาชญากรรมอื่น (Compensation Scheme for Women Victim/Survivors of Sexual Assault/ other Crimes – 2018) เพื่อจ่ายเงินเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายดังกล่าว รวมถึงสามี บิดามารดาและบุตรของผู้เสียชีวิต ในกรณีที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำความผิดทางเพศหรืออาชญากรรมอื่น เช่น การทำร้ายร่างกาย การทำอนาจาร ตามประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐอินเดีย (The India Penal Code, 1860) ซึ่งเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ใช้อยู่ปัจจุบัน โดยตัวอย่างคดีที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศ มีดังนี้⁹

- 1) เหยื่อเสียชีวิต (Loss of Life)
  - (1) ชดเชยค่าสินไหมทดแทนขั้นต่ำ 500,000 รูปี (ประมาณ 210,000 บาท)
  - (2) ชดเชยค่าสินไหมทดแทนขั้นสูงสุด 1,000,000 รูปี (ประมาณ 423,000 บาท)
- 2) การกระทำชำเราในลักษณะเป็นการโทรมหญิง (Gang rape)
  - (1) ชดเชยค่าสินไหมทดแทนขั้นต่ำ 500,000 รูปี (ประมาณ 210,000 บาท)
  - (2) ชดเชยค่าสินไหมทดแทนขั้นสูงสุด 1,000,000 รูปี (ประมาณ 423,000 บาท)
- 3) การข่มขืนกระทำชำเรา (Rape)
  - (1) ชดเชยค่าสินไหมทดแทนขั้นต่ำ 400,000 รูปี (ประมาณ 170,000 บาท)
  - (2) ชดเชยค่าสินไหมทดแทนขั้นสูงสุด 700,000 รูปี (ประมาณ 300,000 บาท)
- 4) การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศที่มีลักษณะผิดธรรมชาติ (Unnatural Sexual Assault)
  - (1) ชดเชยค่าสินไหมทดแทนขั้นต่ำ 400,000 รูปี (ประมาณ 170,000 บาท)
  - (2) ชดเชยค่าสินไหมทดแทนขั้นสูงสุด 700,000 รูปี (ประมาณ 300,000 บาท)

ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์กล่าวคือตามกฎหมายของสาธารณรัฐอินเดียแล้วจะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ค่าสินไหมทดแทนขั้นสูงที่กำหนดไว้นั้นในแต่ละกรณีจะให้เพิ่มสูงขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดปัจจัยเพื่อใช้ในการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน เช่น

⁹ National legal services authority. (2018). *Compensation Scheme for Women Victims/survivors of sexual assault/other crimes*. (Online). Available: <https://wcdhry.gov.in/schemes-for-women/compensation-scheme-for-women-victims-survivors-of-sexual-assault-other-crimes-2018/>. [2024, Nov 7].

- 1) ฐานความผิดและความรุนแรงของการที่ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บทางร่างกายและจิตใจ
- 2) ค่าใช้จ่ายในการรักษาทางร่างกายและจิตใจ การเข้ารับคำปรึกษาและการเดินทางมารักษา
- 3) การสูญเสียโอกาสในการศึกษา
- 4) การสูญเสียโอกาสในการทำงาน
- 5) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหาย
- 6) การกระทำความผิดครั้งเดียว หรือการกระทำความผิดต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน
- 7) ผู้เสียหายตั้งครรภ์จากการกระทำความผิดทางเพศ
- 8) ผู้เสียหายเป็นโรคติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์
- 9) ผู้เสียหายติดเชื้อ Human immunodeficiency virus (HIV)
- 10) ผู้เสียหายพิการเนื่องจากการกระทำความผิด

วิธีการได้รับค่าสินไหมทดแทนจากโครงการให้ความช่วยเหลือในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่หญิงหรือผู้รอดชีวิตที่ตกเป็นเหยื่อจากการกระทำความผิดทางเพศหรืออาชญากรรมอื่น (Compensation Scheme for Women Victim/Survivors of Sexual Assault/ other Crimes – 2018)

- 1) โดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ให้เหยื่อได้รับค่าสินไหมทดแทน หรือ
- 2) โดยผู้เสียหายหรือบุคคลผู้มีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทน ยื่นคำขอต่อโครงการให้ความช่วยเหลือในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่หญิงหรือผู้รอดชีวิตที่ตกเป็นเหยื่อจากการกระทำความผิดทางเพศหรืออาชญากรรมอื่น (Compensation Scheme for Women Victim/Survivors of Sexual Assault/ other Crimes – 2018) เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาโดยกำหนดระยะเวลาให้ยื่นคำขอภายใน 3 ปีนับแต่เกิดการกระทำความผิด

เนื่องจากสาธารณรัฐอินเดียมีหน่วยงานนอกเหนือจากศาลที่คอยช่วยเหลือเหยื่อเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศหรือการกระทำความผิดอาชญากรรมอื่น โดยเฉพาะ โดยมีหน่วยงานที่กำหนดค่าสินไหมทดแทนที่เป็นจำนวนเงินที่ชัดเจนและแน่นอน อีกทั้งยังกำหนดปัจจัยอื่น ๆ ที่ในการใช้ดุลพินิจให้ผู้เสียหายได้รับค่าสินไหมทดแทนเพิ่มมากขึ้นหากเกิดปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวขึ้น ทำให้ผู้เสียหายที่ได้รับการกระทำความผิดได้รับค่าสินไหมทดแทนที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

3.2 กฎหมายประเทศไทย

3.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

มาตรา 245 บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ

บุคคลใดได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือแก่ร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาส ได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น บุคคลนั้นหรือทายาทย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

เป็นการบัญญัติขึ้นเพื่อรองรับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาเอาไว้ โดยมีพื้นฐานมาจากแนวคิดสวัสดิการรัฐ กล่าวคือรัฐต้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ไม่ตกเป็นผู้อยู่ในฐานะทุกข์ยาก โดยรัฐบาลหรือองค์กรของรัฐจัดสวัสดิการรูปให้เปล่า หรือโดยไม่มุ่งหวังผลกำไรเป็นสำคัญ ซึ่งถือเป็นแนวคิดตามปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 และปรัชญาว่าด้วยหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ค.ศ. 1985 กำหนดว่าเมื่อรัฐไม่สามารถคุ้มครองประชาชนในรัฐของตนให้พ้นจากการเกิดอาชญากรรมจะต้องให้การช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ใต้การปกครองของรัฐนั้น”

3.2.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 4 บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน”

มาตรา 25 วรรคสี่ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา 26 บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” ซึ่งเป็นหลักการที่ทำให้การคุ้มครองการกระทำที่

เป็นการตัดทอนหรือจำกัดสิทธิต่างๆ ของบุคคลนั้น ไม่อาจจะกระทำได้ ดังนั้น การตรากฎหมายที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิบุคคลนั้น ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบและต้องเป็นไปตามความเหมาะสมเท่าที่จำเป็น ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือมีผลต่อการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลจนเกินสมควรแก่เหตุ”

มาตรา 27 วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา 28 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย”

กฎหมายรัฐธรรมนูญมุ่งเน้นในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล เพื่อเป็นรับรองและกำหนดหลักประกันในเรื่องสิทธิและเสรีภาพให้กับประชาชน สิทธิดังกล่าวถือเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาแต่โดยกำเนิด โดยการใช้อิทธิพลจะต้องใช้อย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น หากได้รับความเสียหายจากการถูกกระทำความผิดอาญาหรือถูกละเมิดในทางแพ่งก็ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 77 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง บัญญัติว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีกรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอนเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ

กฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนา
กฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่น่าเป็น พึงกำหนด
หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่
บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

3.2.3 ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 1 (18) บัญญัติว่า “กระทำชำเรา” หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของ
ผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำ

มาตรา 276 บัญญัติว่า “ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น โดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้
กำลังประทุษร้าย โดยผู้นั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้นั้นเข้าใจผิดว่า
ตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำ
มีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาท
ถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้
อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิงหรือกระทำกับชายใน
ลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท
หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำความผิดระหว่างคู่สมรส และคู่สมรส
นั้นยังประสงคจะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้
หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติแทนการลงโทษก็ได้ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้
ลงโทษจำคุกและคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาต่อไป และ
ประสงค์จะหย่า ให้คู่สมรสฝ่ายนั้นแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาลแจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการ
ฟ้องหย่าให้”¹⁰

¹⁰ ตามประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 276 (เดิม) บัญญัติว่า

“ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภรรยาของตน โดยขู่เข็ญประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดย
หญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกสี่ปี
ถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันถึงสี่หมื่นบาท”

มาตรา 277 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ได้กระทำโดยทำให้ผู้ถูกระทำเข้าใจว่าผู้กระทำมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการ โทรมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกัน ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต¹¹

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการ โทรมหญิง ต้องระวางโทษจำคุกสิบห้าถึงยี่สิบปี ปรับตั้งแต่สามหมื่นถึงสี่หมื่นบาทหรือจำคุกตลอดชีวิต”

¹¹ ตามประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 277 (เดิม) บัญญัติว่า

“ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสามได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการ โทรมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกัน หรือได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีกระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปี แต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กผู้ถูกระทำนั้นยินยอม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือจะอนุญาตให้ทั้งสองฝ่ายสมรสกัน โดยกำหนดเงื่อนไขให้ต้องดำเนินการภายหลังการสมรสก็ได้ และเมื่อศาลได้พิจารณามีคำสั่งอย่างใดแล้ว ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ในการพิจารณาของศาล ให้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี กระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นยินยอม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กแทนการลงโทษก็ได้ ในการพิจารณาของศาล ให้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดและเด็กผู้ถูกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับเด็กผู้ถูกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกระทำความด้วย

ในกรณีที่ได้มีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กแล้ว ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้าการคุ้มครองสวัสดิภาพดังกล่าวไม่สำเร็จ ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ในการพิจารณาของศาล ให้คำนึงถึงเหตุตามวรรคห้าด้วย”

มาตรา 277 ทวิ บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 276 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 277 วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำ

- (1) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต
- (2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต”

มาตรา 277 ตร บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 276 วรรคสาม หรือมาตรา 277 วรรคสี่ เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำ

- (1) รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
- (2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต”

3.2.4 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 2 (4) บัญญัติว่า “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6

มาตรา 44/1 บัญญัติว่า “ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกายชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำ

การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดและเด็กผู้ถูกระทำความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับเด็กผู้ถูกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกระทำความด้วย”

ความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยาน ในกรณีที่ไม่มี การสืบพยาน ให้ยื่นคำร้องก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี และให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและผู้เสียหายอยู่ในฐานะ โจทก์ในคดีส่วน แพ่งนั้น ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าวต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่า สินไหมทดแทนที่เรียกร้อง หากศาลเห็นว่าคำร้องนั้นยังขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้ชัดเจนก็ได้

คำร้องตามวรรคหนึ่งจะมีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับ คำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็น โจทก์ และในกรณีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการตาม ความในมาตรา 43 แล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สิน อื่นไม่ได้

3.2.5 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84/1

มาตรา 84/1 บัญญัติว่า “คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำคู่ความของตน ให้คู่ความฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น แต่ถ้ามีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายหรือมีข้อ สันนิษฐานที่ควรจะเป็นซึ่งปรากฏจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใด คู่ความฝ่ายนั้นต้องพิสูจน์เพียงว่าตนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่ตนจะได้รับประโยชน์จาก ข้อสันนิษฐานนั้นครบถ้วนแล้ว”

มาตรา 142 บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่ชี้ขาดคดีต้องตัดสินตามข้อหา ในคำฟ้องทุกข้อ แต่ห้ามมิให้พิพากษาหรือทำคำสั่งให้สิ่งใด ๆ เกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏ ในคำฟ้อง เว้นแต่

(1) ในคดีฟ้องเรียกสั่งหาทรัพย์สิน ให้ฟังเข้าใจว่าเป็นประเภทเดียวกับฟ้องขอให้ขับไล่ จำเลย ถ้าศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี เมื่อศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งให้ขับไล่จำเลยก็ได้ คำสั่ง เช่นว่านี้ให้ใช้บังคับตลอดถึงวงศ์ญาติทั้งหลายและบริวารของจำเลยที่อยู่บนอสังหาริมทรัพย์นั้น ซึ่งไม่สามารถแสดงอำนาจพิเศษให้ศาลเห็นได้

(2) ในคดีที่โจทก์ฟ้องเรียกทรัพย์สินใด ๆ เป็นของตนทั้งหมด แต่พิจารณาได้ความว่าโจทก์ ควรได้แต่ส่วนแบ่ง เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะพิพากษาให้โจทก์ได้รับแต่ส่วนแบ่งนั้นก็ได้

(3) ในคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ชำระเงินพร้อมด้วยดอกเบี้ยจนถึงวันฟ้องเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะพิพากษาให้จำเลยชำระดอกเบี้ยจนถึงวันที่ได้ชำระเสร็จตามคำพิพากษาก็ได้

(4) ในคดีที่โจทก์ฟ้องเรียกค่าเช่าหรือค่าเสียหายอันต่อเนื่องกันจนถึงวันฟ้อง เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะพิพากษาให้ชำระค่าเช่าและค่าเสียหายเช่นว่านั้นจนถึงวันที่ได้ชำระเสร็จตามคำพิพากษาก็ได้

(5) ในคดีที่อาจยกข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นอ้างได้ นั้น เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะยกข้อเหล่านั้นขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาคดีไปก็ได้

(6) ในคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ชำระเงินพร้อมด้วยดอกเบี้ยซึ่งมิได้มีข้อตกลงกำหนดอัตราดอกเบี้ยกันไว้ เมื่อศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงเหตุสมควรและความสุจริตในการรู้ความหรือการดำเนินคดี ศาลจะพิพากษาให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราที่สูงขึ้นกว่าที่โจทก์มีสิทธิได้รับตามกฎหมายแต่ไม่เกินร้อยละสิบห้าต่อปีนับตั้งแต่วันฟ้องหรือวันอื่นหลังจากนั้นก็ได้”

3.2.6 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

มาตรา 438 บัญญัติว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย”

มาตรา 444 บัญญัติว่า “ในกรณีทำให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยนั้น ผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้ชดใช้ค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไป และค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการงานสิ้นเชิงหรือแต่บางส่วน ทั้งในเวลาปัจจุบันนั้นและในเวลาอนาคตด้วย

ถ้าในเวลาพิพากษาคดี เป็นพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่ว่าความเสียหายนั้นได้มีแท้จริงเพียงใด ศาลจะกล่าวในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีก็ได้”

มาตรา 446 บัญญัติว่า “ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้ โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว

อนึ่งหญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาเป็นทุรศีลธรรมแก่ตนก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องทำนองเดียวกันนี้”

หลักในส่วนความรับผิดทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ที่ให้บุคคลผู้ที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลอื่นต้องรับผิดในทางละเมิดให้ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนไม่ว่าจะได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดต่อผู้เสียหาย หากแต่การต้องรับผิดในทางละเมิดและต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนสถานใดเพียงใดนั้นต้องพิจารณาจากตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ที่กฎหมายกำหนดให้ศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด กล่าวคือนอกจากจะคำนึงถึงความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับจากการกระทำละเมิดแล้วยังต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์ในขณะที่เกิดเหตุกับความร้ายแรงแห่งการกระทำละเมิดประกอบด้วย เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1497/2554¹² ที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำละเมิดโดยการยิงใส่ต่อผู้เสียหายทั้ง ๆ ที่ผู้เสียหายไม่มีอาวุธติดตัวและเป็นเรื่องทะเลาะกันเพียงเล็กน้อย การกระทำความผิดกล่าวถือเป็นพฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่องที่ร้ายแรงแล้ว เป็นต้น

ในส่วนการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายทางจิตใจ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดให้ผู้เสียหายสามารถร้องขอต่อศาลได้ตามมาตรา 446 ที่ให้ผู้เสียหายสามารถร้องขอเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินได้ โดยจะต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดฐานละเมิดโดยตรงและเป็นความเสียหายต่อร่างกาย อนามัย เสรีภาพ และหญิงที่ถูกกระทำผิดอาญาเป็นทาสีกรรมแก่ตนเป็นตัวตั้งต้นเท่านั้น อีกทั้ง ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1742/2499¹³ ในส่วนความเสียหายทางด้านจิตใจ เช่น ความวิบโกล โทมนัส ความหว้าหว่ ความชอกช้ำระกำใจ นั้น ผู้เสียหายไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายทางจิตใจได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดให้เรียกร้องได้

¹² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1497/2554 มีสาระสรุปได้ ดังนี้

จำเลยที่ 1 กับผู้ตายมีสาเหตุขัดแย้งกันด้วยเรื่องเล็กน้อย แต่จำเลยที่ 1 กลับลู่แกโทสะใช้อาวุธปืนพกยิงผู้ตายถึงแก่ความตายด้วยเจตนาฆ่า ทั้งที่ผู้ตายไม่มีอาวุธติดตัว พฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่องที่ร้ายแรง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 กำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้ ให้แก่โจทก์เป็นเงิน 600,000 บาท โดยคำนึงถึงความเสียหายที่โจทก์ได้รับประกอบกับพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำละเมิดของจำเลยที่ 1 จึงเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดีแล้ว

¹³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1742/2499 มีสาระสรุปได้ ดังนี้

จำเลยฆ่าบุตรโจทก์ถึงแก่ความตาย ย่อมถือว่าจำเลยได้กระทำการละเมิดต่อโจทก์ ทำให้โจทก์ขาดอุปการะเลี้ยงดูไปโดยมิต้องคำนึงว่าในปัจจุบันบุตรที่ตายจะได้กำลังอุปการะเลี้ยงดูโจทก์ผู้เป็นมารดาอยู่หรือไม่ ส่วนค่าเสียหายจะเท่าใดศาลย่อมกำหนดให้ตามสมควร ส่วนค่าเสียหายเพื่อความวิบโกลโทมนัสนั้นเรียกไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เรียกร้องได้

3.3 คำพิพากษาของศาลฎีกา

คำพิพากษาของศาลฎีกาที่วินิจฉัยในคดีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา

1) กรณีศาลพิพากษาให้เต็มจำนวนคำร้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4038/2563

คดีนี้ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33, 276 และ มาตรา 284 จำเลยให้การรับสารภาพ ระหว่างพิจารณาผู้เสียหายยื่นคำร้องในคดีส่วนแพ่ง ขอให้บังคับจำเลยชำระค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน 1,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันทำละเมิดจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ร้อง จำเลยไม่ให้การในคดีส่วนแพ่ง โดยแถลงรับว่าผู้ร้องได้รับค่าเสียหายตามที่เรียกจริง แต่จำเลยไม่สามารถชำระได้ และจำเลยได้วางเงินค่าสินไหมทดแทนแก่ศาลเป็นเงินจำนวน 50,000 บาท

ศาลฎีกาพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคหนึ่ง (เดิม), 284 วรรคหนึ่ง (เดิม) การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำความผิดกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษจำเลยฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น โดยใช้กำลังประทุษร้ายซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักสุดกับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน 950,000 บาทพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ร้อง¹⁴

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 659/2563

คดีนี้ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยต่อศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 91, 277, 279, 283 ทวิ และ มาตรา 317 ระหว่างพิจารณาผู้ร้องในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เสียหายที่ 3 และผู้เสียหายที่ 4 ซึ่งทั้งสองเป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ยื่นคำร้องขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน 700,000 บาทสำหรับผู้เสียหายที่ 3 และจำนวน 300,000 บาทสำหรับผู้เสียหายที่ 4 รวมเป็นเงินจำนวน 1,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันทำละเมิดเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ร้อง จำเลยให้การในส่วนแพ่งขอให้ยกคำร้อง

ศาลฎีกาพิพากษาในคดีนี้ว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคสาม (เดิม), 279 วรรคสอง (เดิม) และ 317 วรรคสาม (เดิม) การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีโดยใช้กำลังประทุษร้าย มีความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกินสิบสามปีและฐานพาเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีไปเพื่อการ

¹⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4038/2563

อนาจารซึ่งเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ลงโทษบทหนักสุดคือ ความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกินสิบสามปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 โดยในคดีส่วนแบ่งให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องเป็นเงินจำนวน 700,000 บาทและ 300,000 บาทพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันทำละเมิดครั้งสุดท้ายไปจนกว่าจะชำระเสร็จ เนื่องจากผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมเป็นเหตุทำให้ผู้เสียหายต้องมีมลทินติดตัวไปตลอดชีวิตและทำให้บุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายได้รับความอับอาย¹⁵

2) กรณีศาลพิพากษาให้แตกต่างไม่มากกับคำร้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4087/2562

คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยต่อศาลชั้นต้นในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92, 277 ระหว่างพิจารณา ผู้ร้องในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เสียหาย ยื่นคำร้องขอบังคับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ ได้แก่ ความเสียหายทางด้านจิตใจเป็นเงินจำนวน 450,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันที่จำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ร้อง จำเลยทั้งสองให้การในส่วนแบ่งขอให้ยกคำร้อง

ศาลฎีกาพิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคสี่ (เดิม) ประกอบมาตรา 83 กับให้ร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน 300,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันที่จำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ร้อง¹⁶

3) กรณีศาลพิพากษาให้แตกต่างมากกับคำร้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3431/2563

คดีนี้โจทก์ได้แก่พนักงานอัยการฟ้องแทนผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ได้ฟ้องผู้กระทำความผิดในคดีอาญาต่อศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33, 91, 277, 283 ทวิ และ มาตรา 317 โดยมีโจทก์ร่วมที่ 2 เป็นมารดาของผู้เสียหายและยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน 500,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การในส่วนแบ่งว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดตามฟ้อง การที่ผู้เสียหายเรียกค่าเสียหายมานั้นสูงเกิน ขอให้ยกคำร้อง

ศาลฎีกาพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคหนึ่ง, 283 ทวิ วรรคสอง, 317 วรรคสาม ลงโทษจำเลยฐานพรากเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี

¹⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 659/2563.

¹⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4087/2562.

ไปจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อการอนาจารและกระทำชำเราผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ซึ่งมีโชภริยาของตนโดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม โดยคดีนี้จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องเป็นเหตุให้ศาลลดโทษจำคุกและให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์เป็นเงินจำนวน 100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 28 มิถุนายน 2561 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์พร้อมทั้งสอง¹⁷

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4087/2562

คดีนี้โจทก์คือพนักงานอัยการฟ้องแทนผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปีให้ศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91, 277, 283 ทวิ และ มาตรา 317 โดยมีโจทก์ร่วมที่ 2 เป็นมารดาของผู้เสียหายและยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนรวมเป็นเงินจำนวน 2,100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การในส่วนแย้งว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดตามฟ้อง จึงไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ ขอให้ยกคำฟ้อง

ศาลฎีกาพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคหนึ่ง และมาตรา 317 วรรคสาม ลงโทษ ลงโทษจำเลยในความผิดฐานกระทำชำเราผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ซึ่งมีโชภริยาของตนโดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ในส่วนค่าสินไหมทดแทนนั้นศาลฎีกาพิพากษาโดยเห็นฟ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นคือให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วมที่ 1 เป็นเงินค่าเสียหายต่อร่างกายจำนวน 50,000 บาท ค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินจำนวน 100,000 บาทและค่าเสียหายต่อชื่อเสียงจำนวน 50,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 200,000 บาทนับแต่วันที่ 31 สิงหาคม 2558 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์พร้อมทั้งสอง¹⁸

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3334/2563

คดีนี้โจทก์คือพนักงานอัยการฟ้องแทนผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปีให้ศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277, 279 และ มาตรา 285 โดยมีโจทก์ร่วมที่ 2 เป็นมารดาของผู้เสียหายและยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนรวมเป็นเงินจำนวน 500,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การในส่วนแย้งว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดจึงไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ร่วม และค่าเสียหายที่โจทก์ขอมานั้นสูงเกินสมควร ขอให้ยกคำร้อง

¹⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3431/2563.

¹⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4087/2562.

ศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็นว่าการกระทำของจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 285 แต่ไม่มีความผิดตามมาตรา 279 วรรคแรก โดยให้ยกฟ้องโจทก์และโจทก์ร่วมในความผิดฐานดังกล่าว และให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ซึ่งมีอายุบริบูรณ์ของตัวโดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ในส่วนค่าสินไหมทดแทนนั้นศาลฎีกาพิพากษาโดยเห็นฟ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นคือให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน 100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน 2559 เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ร่วม¹⁹

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 216/2564

คดีนี้โจทก์ โจทก์ร่วมฟ้องต่อศาลชั้นต้นขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91, 277, 282 และ 317 พร้อมทั้งยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นขอให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพและอนามัยเป็นเงินจำนวน 100,000 บาท ค่าเสียหายต่อจิตใจเป็นเงินจำนวน 100,000 บาทและค่าเสียหายต่อชื่อเสียงและเกียรติคุณเป็นเงินจำนวน 300,000 บาท รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 500,000 บาท ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคหนึ่ง, 282 วรรคสาม (เดิม), 317 วรรคสาม (เดิม) และให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายที่ 1 เป็นเงินจำนวน 100,000 บาท

ศาลฎีกาพิพากษาแก้ให้จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279 วรรคหนึ่ง (เดิม), 279 วรรคสี่ (ที่แก้ไขใหม่), 282 วรรคสาม (เดิม), 317 วรรคสาม (เดิม) ในส่วนที่ศาลชั้นต้นกำหนดค่าสินไหมทดแทนในเงินจำนวน 100,000 บาทนั้น นับว่าเหมาะสมแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดแล้ว ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย²⁰

¹⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3334/2563.

²⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 216/2564.